

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

24 martie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte - Vladimir Timofti

Judecători - Anatolie Țurcan, Nadejda Toma, Elena Cobzac, Victor Boico,

judecând fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Prisacari Lilia și de către avocatul Rotaru Vitalie în numele inculpatului Andrieș Denis, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 10 iulie 2019, în cauza penală privindu-l pe

Andrieș Denis xxxx, născut la xx xx xxxx, originar și domiciliat xxxx xxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 05.09.2018 – 11.12.2018;

Instanța de apel: 16.01.2019 – 10.07.2019;

Instanța de recurs: 16.09.2019 – 24.03.2020.

Asupra recursului menționat, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Soroca, sediul Central din 11 decembrie 2018, Andrieș Denis a fost achitat de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a reținut că, de către organul de urmărire penală, Andrieș Denis, a fost învinuit că, dând-u-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admitând în mod conștient survenirea acestor urmări, la 09 aprilie 2018, aproximativ ora 23.50, conducând automobilul de model „VAZ-2012” cu numere de înmatriculare xxxx, și deplasându-se pe str. Independenței mun. Soroca, ajungând în preajma magazinului SRL „Gospodina” pe aceeași stradă, regiunea „Autogara”, a stopat automobilul și de comun acord cu cet. Revenco Ion și Meșcov Ion, intenționat, încălcând grosolan ordinea publică, manifestând lipsă de respect față de societate, cu un cinism și cu o obrăznicie deosebită, cu scopul de a atrage atenția și reacția publică la acest comportament,

fără nici un pretext, motiv justificat sau plauzibil, din intenții huliganice, au inițiat un conflict cu cet. Galac Iurie și Bruma Laura, care se deplasau pe drum public în calitate de pietoni. Ultimii demonstrativ i-au numit pe persoanele menționate mai sus cu cuvinte necenzurate, jignindu-le onoarea demnității, amenințând cu răfuială fizică. Ulterior, continuând acțiunile sale huliganice, după ce cet. Revenco Ion i-a aplicat cet. Galac Iurie o lovitură cu pumnul în regiunea feței, provocându-i dureri fizice, iar cet. Meșcov Ion a luat din automobilul de model „VAZ-2102” cu numerele de înmatriculare xxxx, un băț din lemn cu lungimea de aproximativ 1 m și cu scopul cauzării vătămarilor corporale, i-a aplicat cet. Galac Iurie lovituri în spate și în regiunea feței în urma căruia i-a cauzat ultimului conform raportului de expertiză judiciară nr.201829D0105 din 18.05.2018, leziuni corporale sub formă de fractură cominutivă a maxilarului superior pe dreapta (perete anterior, medial), osului zigomatic, cu implicarea peretelui orbital inferior, oaselor nazale (deplasate spre stânga) și fractura înfundată a celulelor etmoidale anterioare drepte, fractura liniară fără deplasare a cornetului nazal inferior pe dreapta și deplasarea spre stângă a septului nazal, hemosinus pe dreapta, mucocel în sinusul maxilar stâng, contuzia globului ocular și a țesuturilor orbitei pe dreapta, decolare de retină subtotală, cataractă posttraumatică, care s-au produs prin acțiunea traumatică a unui obiect contondent, prin mecanism de lovire, pot data din 09.04.2018 și se califică ca vătămare corporală medie după criteriul dereglare de sănătate de lungă durată. Tot el, din aceleași intenții huliganice, a condus automobilul de model „VAZ-2102” cu numerele de înmatriculare xxxx la volanul căruia se afla, efectuând manevra cu spatele, în direcția cet. Bruma Laura cu scopul tamponării acesteia, astfel lovind-o la picioare și provocându-i ultimele dureri fizice. Apoi, toți s-au urcat în automobil și s-au deplasat într-o direcție necunoscută.

3. Nefiind de acord cu sentința pronunțată împotriva acesteia au declarat apeluri:

3.1. Procurorul, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Andrieș Denis să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art.287 alin.(3) Cod penal, la 4 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis, cu admiterea acțiunii civile înaintată de părțile vătămate, și încasarea acesteia de la Andrieș Denis în folosul părților vătămate Bruma Laura și Galac Iurie a sumei de 50 000 lei, fiecăruia și încasarea de la Andrieș Denis în folosul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 665 lei.

În motivarea cererii de apel, partea acuzării consideră că toate probele prezentate de acuzare incontestabil dovedesc vina inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal.

Apelantul consideră că, prima instanță a pronunțat o sentință care este contrară legii, de aceea urmează a fi casată, iar inculpatul să fie condamnat, or, prima instanță contrar prevederilor art.101 alin.(1) Cod de procedură penală, nu a verificat și apreciat probele cercetate, din punct de vedere al pertinentei, concludenței și utilității lor, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, nu a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, iar argumentele reținute în vederea expunerii soluției sale, contrazic circumstanțele de fapt stabilite prin probele cercetate în sentința.

3.2. Părțile vătămate Galac Iurie și Bruma Laura, au declarat apel prin care au solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care Andrieș Denis să fie condamnat pentru infracțiunea săvârșită în baza art.287 alin.(3) Cod penal și să fie admise

integral acțiunile civile intentate.

În motivarea apelului, au invocat ilegalitatea sentinței, menționând că, atât în cadrul urmăririi penale, cât și în cadrul cercetării judecătorești s-au constatat cu certitudine circumstanțele cauzei, cu atât mai mult că aceleași circumstanțe au fost deja examinate de instanța de judecată la 28 septembrie 2018, care s-a expus prin sentința intrată în vigoare, prin care au fost condamnați Meșcov Ion și Revenco Ion pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal, ultimii recunoscând faptele indicate în rechizitoriu, că au comis infracțiunea împreună cu Andrieș Denis, depunând cereri conform prevederilor art.364¹ Cod de procedură penală.

Instanța de judecată a pus la baza sentinței de achitare, în primul rând, declarațiile inculpatului, care nu a recunoscut vinovăția, a negat săvârșirea infracțiunii, a depus declarații convenabile pentru el. Declarațiile inculpatului au fost respinse prin probele acuzării, care au fost cercetate în ședința de judecată, inclusiv: declarațiile părților vătămate Galac Iurie și Bruma Laura, declarațiile martorilor. Instanța de judecată nu a dat o apreciere justă și altor probe cercetate în instanță, care dovedesc vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 10 iulie 2019, au fost admise apelurile declarate, casată total sentința, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit căreia Andrieș Denis a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani, iar în temeiul art.90 Cod penal, executarea pedepsei stabilite a fost suspendată condiționat pe o perioadă de probațiune de 2 ani.

S-a dispus încasarea de la Andrieș Denis în folosul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 640 lei.

Acțiunile civile înaintate au fost admise, s-a încasat de la Andrieș Denis în beneficiul părții vătămate Galac Iurie a prejudiciului moral în sumă de 30 000 lei, în beneficiul părții vătămate Bruma Laura a prejudiciului moral în sumă de 15 000 lei, în rest acțiunea civilă a fost respinsă.

5. În motivarea deciziei adoptate instanța de apel a menționat că, la examinarea cauzei, prima instanță nu a dat apreciere probelor prezentate prin prisma pertinentei, concludentei și coroborării lor, în baza probelor acumulate nu a reținut just starea de fapt pe cauză. Soluția instanței de fond privind achitarea inculpatului Andrieș Denis de învinuirea comiterii infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii, este neîntemeiată și contravine bazei probante existente pe cauză, cercetată în instanța de apel la demersul părții acuzării, care nu au fost pe deplin verificate și apreciate la justa valoare.

În acest context, cu referire la circumstanțele cauzei, instanța a constatat că, *inculpatul Andrieș Denis, dând-u-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admitând în mod conștient survenirea acestor urmări, la 09 aprilie 2018, aproximativ pe la orele 23.50, conducând automobilul de model „VAZ-2012” cu numere de înmatriculare xxxx și deplasându-se pe str. Independenței, mun. Soroca, ajungând în preajma magazinului SRL „Gospodina” situat pe aceeași stradă, regiunea „Autogara”, a stopat automobilul și de comun acord cu cet. Revenco Ion și Meșcov Ion, intenționat, încălcând grosolan ordinea publică, manifestând lipsă de respect față de societate, cu un cinism și cu o*

obrăznicie deosebită, cu scopul de a atrage atenția și reacția publică la acest compartiment, fără nici un pretext, motiv justificat sau plauzibil, din intenții huliganice, au inițiat un conflict cu cet. Galac Iurie și Bruma Laura, care se deplasau pe drum public în calitate de pietoni. Ultimii, demonstrativ i-au numit pe persoanele menționate mai sus cu cuvinte necenzurate, jignindu-le onoarea demnității, amenințând cu răfuială fizică. Ulterior, continuând acțiunile sale huliganice, după ce cet. Revenco Ion i-a aplicat cet. Galac Iurie o lovitură cu pumnul în regiunea feței, provocându-i dureri fizice, iar cet. Meșcov Ion a luat din automobilul de model „VAZ-2102” cu numerele de înmatriculare xxxx, un băț din lemn cu lungimea de aproximativ 1 m și cu scopul cauzării vătămarilor corporale, i-a aplicat cet. Galac Iurie lovituri în spate și în regiunea feței în urma cărora i-a cauzat ultimului conform raportului de expertiză judiciară nr.201829D0105 din 18.05.2018, leziuni corporale sub formă de fractură cominutivă a maxilarului superior pe dreapta (perete anterior, medial), osului zigomatic, cu implicarea peretelui orbital inferior, oaselor nazale (deplasate spre stânga) și fractura înfundată a celulelor etmoidale anterioare drepte, fractura linară fără deplasare a cornetului nazal inferior pe dreapta și deplasarea spre stângă a septului nazal, hemosinus pe dreapta, mucocel în sinusul maxilar stâng, contuzia globului ocular și a țesuturilor orbitei pe dreapta, decolare de retină subtotală, cataractă posttraumatică, care s-au produs prin acțiunea traumatică a unui obiect contondent, prin mecanism de lovire, pot data din 09.04.2018 și se califică ca vătămare corporală medie după criteriul dereglare de sănătate de lungă durată. Tot el, din aceleași intenții huliganice, a condus automobilul de model „VAZ-2102” cu numerele de înmatriculare xxxx, la volanul cărora se afla, efectuând manevra cu spatele, în direcția cet. Bruma Laura cu scopul tamponării acesteia, astfel lovind-o la picioare și provocându-i ultimele dureri fizice. Apoi toți s-au urcat în automobil și s-au deplasat într-o direcție necunoscută.

Instanța de apel a indicat că, în urma audierii inculpatului Andrieș Denis, a părților vătămate Galac Iurie și Bruma Laura, precum și în rezultatul cercetării probelor materiale, a ajuns la concluzia, că vina lui Andrieș Denis de comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal este dovedită.

Se remarcă faptul, că probele verificate suplimentar în instanța de apel formează un probator al vinovăției inculpatului Andrieș Denis și combat argumentele descrise de instanța de fond, care arată că elementele componente de infracțiune care urmează a fi determinate pentru efectuarea calificării faptelor infracționale sunt: obiectul, latura obiectivă, subiectul și latura subiectivă.

Totodată, reieșind din prezenta la comiterea infracțiunii a încă două persoane, în privința cărora materialele cauzei au fost disjuncte, or, inculpații Meșcov Ion și Revenco Ion recunoscând faptele comise în participate cu Andrieș Denis, au depus cereri personale de examinare a cauzei în procedura simplificată prevăzută de art.364¹ Cod procedură penală, instanța de apel reiterează și faptul, că huliganismul se consideră săvârșit de două sau mai multe persoane - art.287 alin.(2) lit. b) Cod penal, atunci când: a) e săvârșit de doi sau mai mulți coautori; b) e săvârșit de către o persoană care întrunește semnele subiectului infracțiunii în comun cu o persoană care nu întrunește aceste semne. Lipsa sau prezenta înțelegerii prealabile dintre persoanele care săvârșesc huliganismul se ia în considerație la individualizarea pedepsei. Dacă participanții la săvârșirea infracțiunii de huliganism nu cunoșteau, în prealabil, despre prezenta la unul din ei a mijloacelor de săvârșire a infracțiunii,

însă, aflând despre prezenta acestora, în procesul aplicării lor, continuau să coopereze cu persoana care le aplică, acțiunile tuturor persoanelor participante trebuie calificate în corespundere cu alin.(3) art.287 Cod penal.

Aplicarea sau intenția de a aplica arma de foc, diferite cuțite, boxe sau diferite arme albe, precum și alte obiecte, inclusiv cele special adaptate pentru vătămarea integrității corporale la săvârșirea actelor de huliganism, constituie temei pentru calificarea infracțiunii în baza alin.(3) art.287 Cod penal nu numai în acele cazuri în care vinovatul cu ajutorul lor cauzează sau intenționează să cauzeze vătămări corporale, dar și atunci când utilizarea obiectelor menționate în procesul actelor huliganice creează un pericol real pentru viața și sănătatea cetățenilor.

Totodată, instanța de apel a reținut că, reieșind din materialele acumulate este evident faptul că, a fost grosolan încălcată ordinea publică, fiind deranjate persoanele care s-au aflat la locul comiterii infracțiunii, părțile vătămăte Galac Iurie și Bruma Laura, fiind numite cu cuvinte necenzurate de către făptuitori, inclusiv și de către Andrieș Denis. Acțiunile huliganice au fost comise noaptea, în stradă, în loc vizibil, fiind încălcată grosolan ordinea publică și aplicată violență jignitoare față de părțile vătămăte. Este evident faptul, că Andrieș Denis, a aflat despre prezența bățului la comiterea infracțiunii, în procesul luării lui din portbagaj și aplicării în cadrul acțiunilor huliganice, continuând să coopereze cu persoana care a aplicat lovituri, acțiunile lui fiind necesare calificării în corespundere cu alin.(3) art.287 Cod penal. Mai mult, el, văzând că este filmat a lovit pe partea vătămăte, ultima căzând jos chiar și dacă acesteia nu i s-au cauzat careva leziuni ca rezultat al manevrei inculpatului Andrieș Denis, or, în cazul dat era posibil, că cineva din participanți la acțiunile huliganice să deschidă portbagajul din spate și să ea un băț din automobil vechi, dar șoferul să nu observe. Acest lucru este practic imposibil și dovedește încă odată despre prezența intenției lui Andrieș Denis la comiterea infracțiunii de huliganism. Nu în ultimul rând este important și momentul, că utilizarea automobilului de către Andrieș Denis în procesul actelor huliganice și lovirea cet. Bruma Laura, care era însărcinată, a creat un pericol real pentru viața și sănătatea ultimei. În astfel de circumstanțe cu certitudine sunt prezente elementele infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal, fapta comisă depășind gradul de pericol social al unei contravenții, atingând gradul de pericol social al unei infracțiuni.

A mai menționat instanța de apel că, soluția de casare a sentinței de achitare a lui Andrieș Denis de comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal, se impune și prin faptul că, instanța de fond neîntemeiat a delimitat acțiunile lui Andrieș Denis de la acțiunile inculpaților Revenco Ion și Mescov Ion. Intenția făptuitorilor la comiterea infracțiunii era unică - încălcarea grosolană a ordinii publice cu cauzarea leziunilor corporale părților vătămăte Galac Iurie și Bruma Laura, infracțiunea fiind comisă în grup, Andrieș Denis a stopat automobilul, a inițiat un conflict, numind părțile vătămăte cu cuvinte necenzurate. Anume acțiunile inițiale, huliganice, au adus la încălcarea grosolană a ordinii publice și cauzarea leziunilor corporale părții vătămăte. Reieșind din circumstanțele descrise și reținute era imposibil ca inculpatul Andrieș Denis să nu fi auzit și văzut ce se întâmpla afară dacă geamurile automobilului erau deschise, dar gălăgia s-a petrecut la o distanță mica de la automobil. Este evident faptul, că orice persoană care aude strigătele, zgomotele urma să reacționeze la ele, iar declararea de către inculpat a circumstanțelor contradictorii a avut drept scop ducerea în eroare instanței de fond și evitarea răspunderii penale pentru cele comise. Astfel, dacă Andrieș Denis

nu ar fi inițiat conflictul cu părțile vătămate, nu ar fi stopat mijlocul de transport pentru a maltrata părțile vătămate, nu s-ar fi produs în continuare infracțiunea comisă. La fel, dacă Andrieș Denis nu ar fi efectuat manevra în spate intenționat, nu ar fi avut de suferit partea vătămată Bruma Laura, de aici rezultând rolul activ a lui Andrieș Denis la comiterea infracțiunii de huliganism.

De asemenea, instanța de apel a reținut în susținerea confirmării vinovăției inculpatului Andrieș Denis de comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal și faptul, că potrivit pct.41 a Regulamentului Circulației Rutiere, conducătorul vehiculului care intenționează să se deplaseze cu spatele poate să înceapă manevra numai după ce s-a asigurat că o poate face fără a crea un pericol sau un obstacol pentru ceilalți participanți la trafic. În cazurile în care câmpul vizual în spate este limitat, conducătorul trebuie să recurgă la ajutorul altei persoane, aflate în afara autovehiculului.

Deci, se concluzionează, că inculpatul intenționat a încălcat și cerințele RCR, tamponând cu automobilul pe partea vătămată Bruma Laura, pricinuindu-i suferințe psihice. Efectuând manevra în spate, inculpatul neapărat trebuia să vadă și vedea partea vătămată Bruma Laura, tamponând-o intenționat cu automobilul.

Astfel, instanța de apel a stabilit că însuși din declarațiile părților vătămate reiese că făptuitorii au strigat în glas tare precum că automobilul este filmat, șoferul neapărat urmând să audă strigătele în cauză. Ultimul intenționat a efectuat manevra în spate, tamponând-o pe partea vătămată Bruma Laura, nu este posibilă manevra în cauză fără ca șoferul să se uite în urmă (prin mișcarea corpului sau prin vizorul oglinzilor).

Mai mult, acțiunile huliganice erau în loc vizibil, bine iluminat, fapt care vorbește despre intenția directă spre cauzarea durerilor fizice părții vătămate, faptul tamponării părții vătămate fiind indiscutabil, deoarece era filmat de ultima.

Prin urmare, instanța de apel a conchis că, deși inculpatul nu și-a recunoscut vinovăția, vina acestuia este dovedită pe deplin prin cumulul de probe administrate de către organul de urmărire penală, examinate de către instanța de fond și verificate de către instanța de apel. Astfel, instanța de apel a reținut ca un mod de apărare al inculpatului Andrieș Denis declarațiile acestuia, că nu este vinovat și că nu a cunoscut și nu a auzit de conflictul care a avut loc în privința părților vătămate Galac Iurie și Bruma Laura la data de 09.04.2018, el aflându-se în mașină la locul infracțiunii, versiunea respectivă combătându-se și prin declarațiile părților vătămate și celelalte probe ale cauzei penale cercetate atât în instanța de fond cât și suplimentar în instanța de apel.

Din faptele constatate și descrise, instanța de apel a accentuat că, nu poate fi reținut nici argumentul inculpatului că nu cunoștea și nu a văzut ce fac celelalte două persoane care se aflau cu el în automobil, deoarece anume Andrieș Denis conducea mijlocul de transport și l-a oprit lângă părțile vătămate, fapt ce demonstrează că a cunoscut intențiile celorlalte două persoane, totodată, fiind la volan, putea să se deplaseze fără a stopa, ceea ce nu a făcut, astfel fiind evidentă intenția acestuia la comiterea infracțiunii.

De asemenea, instanța de apel a respins argumentul inculpatului, precum că nu ar fi văzut conflictul, or, acesta se combate prin însăși declarațiile personale, care a indicat că a văzut cum celelalte două persoane, care erau cu el, vin spre automobil, deci concluzionându-se că urmărirea acțiunile, aceste afirmații fiind declarative.

La individualizarea pedepsei în privința inculpatului, instanța de apel conducându-se de prevederile art.61, 75, 90 Cod penal, a ținut cont de personalitatea inculpatului, care este la prima abatere, nu este la evidența medicului psihiatru și narcolog, a considerat că scopul corectării și reeducării inculpatului se va atinge fără izolarea lui de societate, fiind posibil de a stabili pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei conform art.90 Cod penal, pe un termen de probațiune de 2 ani, astfel, dând posibilitate reală inculpatului să-și dovedească corectarea prin comportament exemplar și muncă cinstită, nesăvârșind o nouă infracțiune.

De asemenea, instanța de apel a admis și solicitarea procurorului privind încasarea din contul inculpatului Andrieș Denis a cheltuielilor judiciare în sumă de 640 lei, astfel, constatând că cheltuielile judiciare cu privire la efectuarea raportului de constatare nr.201829D0092 din 02.05.2018 (vol. I, f.d.20-21) în sumă de 320 lei și raportului de expertiză judiciară nr.201829D0105 din 18.05.2018 (vol. I, f.d.54-55) în sumă de 320 lei, în total 640 lei, au fost efectuate în vederea constatării leziunilor corporale cauzate părții vătămate Galac Iurie, care, urmează a fi încasate din contul inculpatului Andrieș Denis în beneficiul statului.

În această ordine de idei, Colegiul penal a reținut faptul că, norma juridică urmează a fi interpretată ținând cont de modificările operate prin Legea nr.316 din 22 decembrie 2017, în vigoare 09 februarie 2018, or, infracțiunea a fost comisă după intrarea în vigoare a modificărilor sus-menționate, și anume la data de 09.04.2018.

Prin urmare, voința legiuitorului a fost îndreptată spre obligarea condamnaților de a achita cheltuielile de efectuare a expertizelor. Scutirea condamnaților de la plata acestor sume urmează să reprezinte excepția, dar nu regula. Stabilindu-se vinovăția inculpatului în săvârșirea unei infracțiuni, acestuia îi revine obligația de a plăti statului toate cheltuielile efectuate de la începerea urmăririi penale și până la punerea în executare a hotărârii de condamnare, astfel fiind încasate de la făptuitor cheltuielile judiciare în sumă totală de 640 lei.

Cu privire la acțiunea civilă care tine de prejudiciul moral, instanța de apel a conchis că aceasta urmează a fi admisă parțial din urătoarele considerente.

Conform art.1423 alin.(1), (2) Cod civil, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul.

Instanța de apel a ținut cont de nivelul (gradul) suportării de către părțile vătămate Galac Iurie și Bruma Laura a suferințelor fizice și psihice în legătură cu acțiunile huliganice a lui Andrieș Denis, de faptul că lui Galac Iurie i s-au cauzat și leziuni corporale medii, suferind fizic de pe urma acțiunilor ilicite ale inculpatului, iar partea vătămată Bruma Laura suferind fizic și moral, fiind însărcinată la momentul comiterii infracțiunii descrise, precum și de faptul că, condamnarea inculpatului Andrieș Denis în sine constituie o satisfacție echitabilă pentru pătimiți, a dispus încasarea cu titlu de prejudiciu moral în beneficiul lui Galac Iurie a sumei de 30 000 lei și în beneficiul lui Bruma Laura a sumei de 15 000 lei, considerând că acestea sunt sume reale și corespund faptelor comise, care compensează consecințele prejudiciului suportat.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel procurorul și avocatul Rotaru Vitalie în numele inculpatului, au declarat recursuri ordinare.

6.1. Procurorul, solicitând casarea acesteia, invocând ca temei de casare prevederile art.427 alin.(1) pct. 10) Cod de procedură penală, concretizând că s-a aplicat pedeapsa individualizată contrar prevederilor legale, fapt ce denotă că soluția adoptată este una vădit neîntemeiată.

În motivarea recursului se relatează că, prin pronunțarea de către instanța de apel a decizie de condamnare la pedeapsă cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, pentru comiterea unei infracțiuni grave cu un grad prejudiciabil sporit, fiind periclitată ordinea de drept, nu va fi atins scopul principal al pedepsei prevăzut de art.61 Cod penal, și anume prevenirea de comitere de noi infracțiuni de către inculpat, precum și de către alte persoane, restabilirea echității sociale.

Dispoziția art.90 Cod penal obligă instanța de judecată să indice expres în hotărâre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei, care nu este motivat de către instanță și se limitează doar la enumerarea circumstanțelor care le consideră atenuante.

Circumstanțele comiterii infracțiunii și comportamentul inculpatului denotă că cel mai eficient mijloc de corectare a acestuia este pedeapsa cu închisoare, această concluzie derivând și din gravitatea faptei comise și de pericolul social al acesteia. Astfel, recurentul consideră că instanța de apel nu și-a motivat pe deplin concluzia de aplicare în privința inculpatului a prevederilor art.90 alin.(1) Cod penal, prin ce a încălcat prevederile art.394 alin.(2) pct. 3) Cod de procedură penală, deoarece decizia nu cuprinde motivele de aplicare a pedepsei cu suspendarea condiționată a executării ei.

În contextul celor expuse, recurentul consideră că, concluziile instanței de apel la capitolul individualizării pedepsei stabilite inculpatului, sunt greșite și în contradicție cu probatoriul administrat la etapa urmăririi penale și cercetării judiciare, neconforme scopului legii penale și principiului individualizării răspunderii și pedepsei penale.

6.2. Avocatul Rotaru Vitalie în numele inculpatului Andrieș Denis, la 24 septembrie 2019, în temeiul art.427 alin.(1) pct.6), 10), 12) și 13) Cod de procedură penală, a contestat cu recurs ordinar decizia, solicitând casarea acestuia cu menținerea sentinței.

În motivare își exprimă dezacordul său cu soluția instanței de apel, menționând că acțiunile inculpatului nu întrunesc elementele infracțiunilor prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal, or, probele administrate în speța dată și examinate în cadrul cercetării judecătorești, prin prisma prevederilor art.101 Cod de procedură penală, nu demonstrează vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii imputate, fiindcă fapta comisă de către inculpat nu se încadrează nici în fapt și nici în drept în baza normei penale indicate în rechizitoriu, deviind grav de la temeiul de fapt și juridic al răspunderii penale în acest sens. Deci, se constată o încălcare și a regulilor de calificare a infracțiunii.

Astfel, reieșind din probele reținute instanța de apel urma să aprecieze critic declarațiile părților vătămate, deoarece acestea fiind persoane cointeresate în admiterea doar a acțiunii civile, iar declarațiile acestora sunt contradictorii și contravin stării de fapt și de drept a cauzei. Totodată, instanța urma să constate că învinuirea adusă lui Andrieș Denis nu este confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată.

Recurentul relevă că, instanța de apel nu a intrat în esența probatoriului, în partea ce tine

de semnele constitutive obiective și subiective, care califică fiecare faptă în limitele unei componente de infracțiuni distincte și pe această cale - să aplice regulile prevăzute de lege pentru calificarea corectă a acestei fapte. Astfel că, prin asemenea acțiuni/omisiuni ale instanței de apel, actul justiției se dovedește a fi unul mimat, deoarece este grav încălcat dreptul inculpatului la o anchetă efectivă, la o investigație eficientă, la un proces echitabil și la egalitatea în arme, consfințite de art.art.6, 13, 14 ale Convenției Europene pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Totodată, apărarea consideră recursul ca depus în termen din motiv că contractual de asistenta juridică dintre inculpatul Andrieș Denis a fost încheiat abia la data de 23 septembrie 2019 și a făcut cunoștință cu decizia Curții de Apel la data de 23 septembrie 2019, astfel solicitând repunerea în termen.

7. La recursul ordinar declarant de către procuror, în conformitate cu prevederile art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală, a depus referință avocatul Rotaru Vitalie în numele inculpatului, care a pledat pentru inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către partea acuzării, cu admiterea recursului declarat de către apărare.

8. Judecând recursurile ordinare în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că, recursul declarat de către avocatul Rotaru Vitalie în numele inculpatului urmează a fi respins, iar recursul declarat de către procuror urmează a fi admis, cu casarea parțială a deciziei instanței de apel, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, din următoarele considerente.

Cu referire la recursul declarat de către avocatul Rotaru Vitalie în numele inculpatului Andrieș Denis.

Potrivit prevederilor art.435 alin.(1) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs judecând recursul, este în drept de a-l respinge ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate, în cazul în care constată că recursul nu a fost declarat cu respectarea condițiilor legale (este tardiv sau inadmisibil) ori nu este întemeiat legal (este nefondat).

În conformitate cu prevederile art.422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

După cum rezultă din materialele dosarului, cauza penală a fost judecată în ordine de apel cu participarea procurorului, părților vătămate, inculpatului și avocatului acestuia, Cojocar Elena, dispozitivul deciziei fiind pronunțat la 10 iulie 2019, iar decizia motivată, potrivit procesului verbal al ședinței de judecată (f.d.83, vol. II), la 07 august 2019, în prezența procurorului și inculpatului. Conform scrisorii anexate la materialele cauzei (f.d.123), la 08 august 2019, copia deciziei integrale a fost expediată tuturor participanților la proces, inclusiv și avocatului acestuia.

Aceste momente certifică faptul că termenul de 30 de zile de contestare cu recurs ordinar al deciziei instanței de apel stabilit de prevederile art.422 Cod de procedură penală, nu a fost respectat, deoarece recursul ordinar a fost depus de către avocat abia la 24 septembrie 2019.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit consideră că recursul a fost depus peste termen, or, termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca fiind declarat peste termen, deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere

în termen a recursului.

În atare împrejurări, termenul de declarare a recursului împotriva deciziei instanței de apel a expirat la 07 septembrie 2019, iar inculpatul și avocatul acestuia au avut reala posibilitate de a face cunoștință cu materialele cauzei penale și de a declara recurs în termenul stabilit de lege.

În această ordine de idei, Colegiul penal lărgit consideră, că recursul ordinar declarat de către avocatul Rotaru Vitalie în numele inculpatului Andrieș Denis, este inadmisibil, ca fiind declarat peste termen.

Cu referire la recursul declarat de către procuror.

Potrivit art.435 alin.(2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța admite recursul, casează, parțial sau total, hotărârea atacată, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre, dacă nu se agravează situația condamnatului.

După cum rezultă din conținutul recursului declarat, procurorul nu contestă starea de fapt stabilită de instanța de apel, precum și încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, însă aduce critici hotărârii contestate, în partea stabilirii pedepsei, nefiind de acord cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal - suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoarea aplicată lui Andrieș Denis pe termen de probațiune, considerând că instanța de apel i-a stabilit pedeapsa prea blândă în raport cu circumstanțele cauzei, deoarece nu a ținut cont de criteriile generale de individualizare a pedepsei (art.75 Cod penal) și de scopul pedepsei penale (art.61 Cod penal).

Raportând temeiurile de drept invocate la circumstanțele cauzei deduse judecării, Colegiul penal lărgit conchide că argumentele acuzatorului de stat sunt întemeiate, în privința greșitei individualizări a pedepsei penale stabilite inculpatului Andrieș Denis.

Reieșind din cele enunțate supra și analizând materialele cauzei, Colegiul penal lărgit conchide că, instanța de apel corect a stabilit categoria și termenul de pedeapsă, însă eronat a ajuns la concluzia de aplicare a prevederilor art.90 Cod penal, dispunând suspendarea executării pedepsei aplicate cu închisoarea, deoarece la stabilirea modului de executare a pedepsei inculpatului Andrieș Denis, instanța de apel nu a ținut cont de criteriile generale de individualizare a pedepsei și de scopul pedepsei penale, prevăzute de art.art.61, 75 Cod penal.

În această ordine de idei, Colegiul penal lărgit reține faptul că, din textul deciziei contestate, instanța de apel la baza soluției sale pune faptul că inculpatul nu prezintă pericol pentru societate iar izolarea lui de societate nu este o măsură necesară și echitabilă în coraport cu personalitatea acestuia și fapta comisă, cu toate că până la mențiunea respectivă a reținut că Andrieș Denis, atât la urmărirea penală, cât și în instanța de judecată vina în comiterea celor incriminate nu a recunoscut, nu s-a căit de cele comise, nu a restituit prejudicial material și moral cauzat prin infracțiune părților vătămate Galac Iurie și Bruma Laura. Astfel, se remarcă faptul că instanța de apel nu a dat o motivare corespunzătoare soluției adoptate, prin prisma prevederilor art.art.61, 75 Cod penal.

În cazul dat, Colegiul penal lărgit consideră că, soluția instanței de apel este una pripită și nejustificată, deoarece pedeapsa aplicată infractorului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată corect, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și în limitele fixate în partea specială.

În această ordine de idei, Colegiul penal lărgit consideră necesar de a reitera prevederile

art.75 Cod penal, care stipulează că, prin criterii generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele (regulile) stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte.

Legea penală acordă instanție de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, *de persoana celui vinovat*, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuează răspunderea, *de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului*, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Pedeapsa aplicată infractorului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, potrivit art.61 Cod penal, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.

Limitele termenelor de pedeapsă, prevăzute în partea specială, sunt determinate de încadrarea juridică a faptei și reflectă gravitatea infracțiunii săvârșite. Gravitatea acesteia constă în modul și mijloacele de săvârșire a faptei, de scopul urmărit, de împrejurările în care fapta a fost comisă, de urmările produse sau care s-ar fi putut produce.

Termenul pedepsei, în afară de gravitatea infracțiunii săvârșite, se stabilește având în vedere persoana celui vinovat, care include date privind gradul de dezvoltare psihică, situația materială, familială sau socială, prezența sau lipsa antecedentelor penale, comportamentul inculpatului până sau după săvârșirea infracțiunii, deci este vorba de personalitatea infractorului.

Astfel, după ce instanța de judecată a stabilit pedeapsa potrivit tuturor criteriilor generale de individualizare a pedepsei, continuând operațiunea de individualizare cu privire la săvârșirea infracțiunii, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, poate dispune neexecutarea pedepsei aplicate vinovatului, prin suspendarea condiționată a executării pedepsei, care constă în dispoziția luată de instanța de judecată prin sentința de condamnare de a suspenda, pe o anumită perioadă și în anumite condiții, executarea pedepsei pronunțate.

Prin urmare, suspendarea condiționată, ca mijloc de individualizare a pedepsei, conferă instanție de judecată posibilitatea ca, pe lângă stabilirea cuantumului pedepsei, să se pronunțe și asupra modului de executare.

Condițiile privind acordarea suspendării condiționate a executării pedepsei prevăzute de art.90 Cod penal se referă la: pedeapsa aplicată și natura infracțiunii; circumstanțele cauzei și persoana infractorului; aprecierea instanție că scopul poate fi atins și fără executarea acesteia.

Deci, la judecarea cauzei, instanța de judecată trebuie să studieze multilateral, în deplină măsură și obiectiv, toate circumstanțele și datele prezentate care caracterizează atât negativ, cât și pozitiv persoana inculpatului și care au o importantă esențială pentru stabilirea categoriei și mărimii pedepsei. Principalele elemente care urmează a fi luate în seamă de către instanțele judecătorești pentru a-și exprima convingerea în legătură cu personalitatea infractorului la individualizarea pedepsei se referă la: datele despre starea psihică-fizică a infractorului; caracteristica socială a infractorului până la săvârșirea infracțiunii; caracteristica infractorului după săvârșirea infracțiunii și atitudinea acestuia față de fapta săvârșită (recunoașterea vinovăției și căința sinceră, contribuirea activă la descoperirea infracțiunii, repararea prejudiciului material etc.)

Una din prerogativele instanței de judecată este să aprecieze că scopul pedepsei penale poate fi atins chiar și fără executarea efectivă a acesteia și în baza art.90 Cod penal, poate suspenda condiționat executarea pedepsei stabilite. În formarea convingerii, instanța de judecată ține cont de totalitatea condițiilor expres prevăzute de lege, inclusiv avându-se în vedere întreaga conduită a condamnatului înainte de săvârșirea faptei, după săvârșirea acesteia și în timpul judecării, precum și alte aspecte ce privesc personalitatea infractorului, bazându-se pe materialele cauzei administrate în cadrul cercetării judecătorești.

Deși legea nu îngrădește libertatea instanței de judecată de a-și forma convingerea cu privire la posibilitatea făptuitorului de a se corecta fără executarea efectivă a pedepsei, ea obligă instanța să-și motiveze hotărârea de suspendare condiționată a executării pedepsei, indicând expres acele motive pe care s-a întemeiat convingerea ei, lucru neefectuat de către instanța de apel. Din examinarea condițiilor în care instanța poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei în privința inculpatului, rezultă că aceasta nu este un drept al inculpatului, ci o facilitate din care instanța de judecată este liberă să aprecieze dacă este sau nu cazul să o acorde.

Revenind la cauza dedusă judecării, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel a ignorat aceste criterii de individualizare a pedepsei, deoarece nu a studiat multilateral, în deplină măsură și obiectiv, toate circumstanțele și datele prezentate care caracterizează personalitatea inculpatului, or, din materialele cauzei este evident faptul că, inculpatul vina în comiterea celor incriminate nu a recunoscut, nu s-a căit de cele comise, nu a restituit prejudicial material și moral cauzat prin infracțiune părților vătămate Galac Iurie și Bruma Laura.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit conchide, că în cauza dată instanța de apel nu a individualizat pedeapsa potrivit prevederilor art.61, 75 Cod penal, iar aceasta s-a soldat cu stabilirea unei pedepse inechitabile, sub aspectul de executare a pedepsei de către inculpatul Andrieș Denis.

Față de cele ce preced, instanța de recurs găsește întemeiate motivele recursului declarat de către procuror sub aspectul individualizării greșite a executării pedepsei penale stabilite inculpatului Andrieș Denis și constată că, concluzia instanței de apel, precum că, corijarea inculpatului este posibilă prin aplicarea prevederilor art.90 Cod penal - suspendarea condiționată a pedepsei închisorii, este una greșită, din care considerente această dispoziție urmează a fi exclusă, Colegiul penal lărgit considerând că această soluție nu înrăutățește situația condamnatului, deoarece se referă doar la modul de punere în executare a pedepsei aplicate de către instanța inferioară.

Colegiul penal lărgit menționează în acest sens, că prin agravare a situației condamnatului se subînțeleg situațiile de schimbare a soluției din achitare în condamnare, de încadrare juridică la o infracțiune mai gravă, sau un alt alineat nou, literă, de înlocuire a sancțiunii cum ar fi a măsurii educative în pedeapsă prevăzută de sancțiune, din amendă în închisoare, prin mărirea quantumului aceleiași pedepse ori adăugarea la pedeapsa principală a pedepsei complementare, de aplicarea unor măsuri de siguranță la care nu fusese inițial condamnat, de reținere în recurs a stării de recidivă, a concursului de infracțiuni în loc de infracțiune continuată; situații de învinuire care esențial, după circumstanțele reale, diferă de cea de la început, ori orice altă modificare a învinuirii (imputarea altor acțiuni în locul celor imputate anterior, imputarea infracțiunii care diferă de cea imputată după obiectul atentat, caracterul faptei și acțiunii), care

afectează dreptul inculpatului la apărare.

Reieșind din cele expuse, instanța de recurs conchide că decizia recurată necesită să fie casată parțial, doar în partea ce ține de aplicarea prevederilor art.90 Cod penal, în rest urmând să fie menținută decizia instanței de apel.

9. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.1), 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Respinge, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de către avocatul Rotaru Vitalie în numele inculpatului Andrieș Denis.

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Prisacari Lilia, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 10 iulie 2019, în partea aplicării prevederilor art. 90 Cod penal, în cauza penală privindu-l pe *Andrieș Denis xxxx*, rejudecă cauza în această parte, pronunțând următoarea hotărâre.

Andrieș Denis xxxx se consideră condamnat în baza art.287 alin.(3) Cod penal, la 4 (patru) ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Termenul de executare a pedepsei lui *Andrieș Denis xxxx* se calculează din momentul reținerii acestuia.

În rest se mențin prevederile deciziei atacate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 07 mai 2020.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Nadejda Toma

Elena Cobzac

Victor Boico